

REC'D JUL 26 1977

N. Y. PUBLIC LIBRARY KP EXCH
DIV. S
GRAND CENTRAL STA.
P. O. BOX 2231
NEW YORK, NY 10017

Tėvynė

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ
AMERIKOJE ORGANAS

NO. 12

307 West 30th St., New York, N. Y. 10001, 1977 m. birželio-June 30

70-ieji metai

Prisiminkime Darių ir Girėną

Kap. Stepas Darius

Leit. Stasys Girėnas

Lakūnai Darius ir Girėnas įvykdė pirmąjį lietuvių lakūnų transatlantinį skridimą. Jie buvo pasiryžę be sustojimo iš New Yorko nuskristi į Kauną. Savo pastangomis ir ne taip didele Amerikos lietuvių finansine parama jie suorganizavo savo žygiui lėktuvą, kurį pavadino Lituanica. Be modernių instrumentų tokiam rizikingam skridimui ir be Jungtinių Valstijų valdžios leidimo skristi į užsienį, 1933 m. liepos 15 d., jie išleidosi į garbingą kelionę. Laimin-

gai perskrido Atlantą ir be sustojimo nuskridę toliau, negu Lindbergas, neišaiškintos nelaimės paliesti — nukrito į mišką netoli Soldino miestelio, Vokietijoje, dabar Lenkijoje. Lėktuvas Lituanica sudužo, abu lakūnai tragiškai žuvo. Per 42 valandas nuskrido apie 4,500 mylių ir vos 400 mylių nepasiekę savo kelionės tikslo — Kauno — nelaimingai žuvo. Visi lietuvių tauta lakūnus Darių ir Girėną pripažino tautos didvyriais ir jų atminti įamžino.

Rašo POVILAS P. DARGIS
Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Prezidentas
[Iš kalbos, pasakytos Pittsburgh, Pa. per radiją, minint Darius-Girėno skridimą į Lietuvą]

Mūsų nemirtingųjų, sparnuotųjų didvyrių, Darius ir Girėno, 1933 m. atliktasis žygis pastatė juos šalia to laiko viso pasaulio garsiųjų vyrų, o Lietuvai jie atnešė neapsakomos vertės patarnavimą, nes visas pasaulis turėjo progą išgirsti apie mūsų tautos sūnų dvasios didybę, kurią parodė kilniaširdžiai, nepaprastos drąsos ir patvarumo karžygiai. Tą garbę mūsų tautai jie pirkė didžiausia kaina — paaukodami savo gyvybę.

Jei savo gyvybę žmogus aukoja kam nors, tai reiškia, kad jis tam reikalui neturi meilei ribų. Darius ir Girėnas pamokė mus, visiems laikams, kaip savo tautą reikia mylėti.

Mes galime sudėti daug milijonų, bet jais nenupirksime tos garbės, kurią suteikė Darius ir Girėnas, aukodami save taip svarbiam žygiui. Taigi, šių galingųjų arų lizdai, kuriuos amžiais minės mūsų tautos žmonės, buvo jų gimtasis kraštas — Lietuva. Todėl jie tapo savo tautos giesme, daina, ir niekuomet neužbaigta poema ar simfonija . . .

Kas gi jie buvo? Jie buvo mūsų kaimo šiaudinės pastogės vaikai. Jie perėjo plačią vargo jūrą, jie pažino kas yra alkis, kas gyvenimo kova už būvį. Nežiūrint kur jie keliavo, ką jie darė, savo širdyse jie nešiojo tą didįjį prisakymą: "Viskas tau, jaunoji Lietuva."

Jie neieškojo sau naudos, o atliko tik aukštąją pareigą, pridėdami prie pareigos visą savo turtą, širdį ir neribotą meilę gimtajai žemei.

Jie iš New Yorko pakyla virš žiaurios ir klastingo Atlanto, jį nugalėję su jais drauge lekia visų lietuvių širdys ir troškimai. Lietuvoje visa tauta didvyrių laukia . . .

Du narsūs lakūnai nežino, kad jie skrenda į paslaptinę didvyrių karaliją . . .

Vos kelios valandos iki tikslo, iki jų gyvenimo galo ir mūsų tautai didžiojo triumfo. Bet jų galingojo likimo sparnai pailsta, ir įvyksta baisioji tragedija, kuri giliai paliečia visą pasaulį, o ypačingai lietuvių tautą.

Kiekvieno didvyrio galas yra išsižadėjimas gyvenimo — mirtis.

Minint tragiškuosius Birželio išvežimus iš Lietuvos

DR. S. A. BAČKYS
Lietuvos atstovas Washingtono
[Iš Chicagoje 1977 birželio 12 pasakytos kalbos]

NELIŪDĖKIME. Nukankintieji kovoja drauge su mumis. Jie stiprina mūsų gretas . . . Tebus pašlovinti nenusilenkę prieš netiesą.
M. REINYS, Vilniaus Arkivyskupas Vladimiro kalėjime

VLIKo Užsienio Tarnybos 1951 m. išleistoje knygoje Appeal to the United Nations on Genocide atspausdinti VLIKo bei Baltijos tautų memorandumai pateikti per Baltijos valstybių diplomatinis atstovus JAV-se Jungtinių Tautų Organizacijai nuo 1946 m. ligi 1950-ųjų. Jų tarpe yra Lietuvos ministro P. Žadeikio 1950.XI.21 d. pateiktas J. T. VLIK-o 1950.XI.14 d. memorandumas, kuriame nurodytas ūkininko Lukšos likimas. Ten taip pasakyta:

"Ūkininkas Lukša, 75 m., turėjo 5 sūnus. Jis pats ir du jo sūnus, studentas Jurgis, 25, ir Stasys, 20, 1947 komunistų nužudyti. Kiti du sūnus, mokytojas Antanas, 30, ir ūkininkas Vincas, 40, nuteisti; pirmas 30, antras 10 metų priverčiamu darbu ir deportuoti; nėra žinių apie penktąjį sūnų Juozą. Jų senutė motina, našlė, išvaryta iš ūkio. Jo (sūnaus Juozo) pusbroliai, Juozas ir Antanas Stravinskai 1946 m. nužudyti. Juozo Stravinsko šeima deportuota į Komy. Lukšos dėdė Vilkas 1946 m. nužudytas, o du pusbroliai Vilkai — 1948 m. Artimas Lukšos giminė Varkala su visa šeima deportuotas, o sūnus Algis Varkala 1947 nužudytas. Giminaite Danutė Dičpinigytė, gailėstingoji sesuo, 1946 m. nužudyta, o jos motina deportuota."

Tai ryškus genocido faktas, mums primenąs 1941 metų deportacijas ir parodą, kaip šeimos buvo likviduojamos. Citatoje paminėta, kad nėra žinių apie penktąjį sūnų Juozą. Šiandieną mes paminėsime ir jį. Deportacijų pasėkos Lietuvoje buvo klaidingos, bet lietuvių priešinioms jos nepalaužė. Pirmiausia lietuvių rezistencija reikėsi nuo 1945 iki 1952 metų partizanų veikla. Vėliau rezistencija igavo kitokias lytis ir reikėsi kitaip, tebesireiškia ir šiandieną.

[Tęsiama 2 pusl.]

Darius ir Girėno paminklas jų tragiško žuvimo vietoje Soldino miškelyje. Šį paminklą atremontavo ir globoja Vroclavo lietuviai Lenkijoje.

Tėvynė

LIETUVIŲ TĖVYNE
AMERIKOS ORGANAS

Published semi-monthly except July and August by the

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 West 30th St., New York, N. Y. 10001
Tel. (212) 563-2210

REDAGUOJA SLA REDAKTORIŲ KOMISIJA
EDITED BY SLA EDITORIAL BOARD
GENEVIEVE MEILIUNAS, MANAGER

Yearly Subscription Rates:

In the United States \$4.00
To Foreign Countries \$5.00

Entered as Second Class Matter November 18, 1910, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of March 8, 1878.

SLA kuopų pranešimai ir skubūs raštai redakcijai reikia siųsti ne vėliau, kaip prieš savaitę laikraščio numeriui išeinant.

Keičiant adresą, būtina pranešti senasis adresas. Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Prisiminkime Darių ir Girėną

(Atkelta iš 1 puslapio)

Darius ir Girėno žygis davė negestamos tėvynės meilės pavyzdį kartą kartoms ir patvirtino tą tiesą, kad tėvynės meilė yra galingesnė už pačią mirtį!

Darius ir Girėnas išvyko iš Lietuvos būdami kaimo vaikais, o grįžo į savo žemę legendariais didvyriais, kurių žygis padarė amžiams nemirtingus jų vardus.

Laimingi tėvai, kurie išauklėjo tokius vaikus, laiminga tauta, kuri susilaukė tokių sūnų, kurių darbus įrašo visi savo širdyse.

Nors palūžo jų sparnai, nors jų lūpos nutilo ir nusinešė didžiosios tragedijos paslaptį amžinybėn, bet jie liko pasakiški istoriškai didvyriai bei tiltas visiems keliaujantiems prie didžio idealo. Jie neša tą įstabią ugnį, kuri, jiems žuvus, liko liepsnoti savo tautai bei išryškino mūsų tautos genijus visam pasauliui.

Mums lieka vienas troškimas—kad visa mūsų tauta taptų tuo lėktuvu, kuris nugalė visą klūtį, žiaurumus ir kuris neša visą tautą į amžiną garbę.

Darius ir Girėnas, mūsų sparnuotieji didvyriai, kartą kartoms kalbės skelbdami:

*Palaiminti tie, kurie savo gyvenimą skiria savo tėvynei.
Palaiminti tie, kurie savo širdį ir pareigą skiria savo tautai.
Palaiminti tie, kurie savo darbais lieka gyvi žmonijai.
Viskas tau, jaunoji Lietuva!*

Future Restic Reflections

LET US ALL HELP DEVELOP OUR FUTURE LEADERS AND STRIVE FOR A LARGER MEMBERSHIP!

A picnic, a dinner-dance, a convention, a get-together at a resort-vacation place, a library, could hold for many an inspiration beyond all price. In acquiring new members, through our membership drives, we must remember not to be neglectful in our concern for their present and future needs. The willingness of a new member to be helpful through his or her participation in the organization is there. The genuine satisfaction which a person gets from being able build a financially stronger organization, is by far more important than the passive ability to pay his or hers dues.

To belong to an educationally and financially active group, which provides the opportunities to build life-time long friendships can be important to a young man or woman. Somehow to the person, who no longer has the resiliency of youth, life can become monotonous. Few hours of work, a day, as an organizer, could carry him along until she or he could make their adjustment to retirement. There are many retired persons whose financial and professional successes

make them ideal advisors to the younger generations, still struggling for success and recognition.

A new member can expect thousands of people, who belong to the organization, to become his or her friends. The thought that he or she has been admitted to the "organizational partnership as a contributing member" comforts and sustains a new member for many years to come. Their adjustment to the society depends on developing their leadership capabilities and the ability to be of service to their friends in time of need. Any well run organization should offer opportunities for self-expression along these goals and encourage these activities.

Lithuanian Alliance of America has, many times in the past demonstrated their willingness to grow. By effective teamwork among the members they managed to pull through. No matter how well qualified the lodge president is, he or she, still welcomes suggestions and constructive criticism to help the president increase the appeal which his lodge holds to the prospective and new members. You

should feel that your wishes are secure with him, as to their outcome, as you are welcome and wanted in your group. You can fit yourself into the management of a lodge by being fortunate enough to possess qualities which will enable you to offer your labor for the benefit of financial welfare and intellectual enchantment of your lodge. You can be less anxious and more cooperative if you understand, why, henceforth the organization was to be strong. An organization is not alive, pulsing, constantly improving thing if it promotes a too-early rise to leadership of an individual or permits a qualified leader to fade out upon

completion of his first assignment.

The attractive feature for any membership gathering, should be the presence of its members.

The greatly improved product of social event, should be inspired and enlightened membership.

The end result of successful meeting or lecture should be improved and stronger member.

As I have outlined here, Lithuanian Alliance of America could give force and direction to its members. Let us all help develop our future leaders and strive for a larger membership. Our future will reflect on our organizational abilities and expectations.

Audronė Valatka-Nagy

LET'S BEGIN PULLING OUR WEIGHT!

President Theodore Roosevelt remarked once: "The first requisite of a good citizen in this Republic of ours is that he shall be able and willing to pull his weight."

In the just published history of our Alliance, Part Two of the English version by Antanas Diržys calls our organization "The Lithuanian Republic of America". In reality, the Lithuanian Alliance of America is a Lithuanian Republic in the United States. Therefore, the first requisite of a good American Lithuanian, to paraphrase Theodore Roosevelt, is (and remains to this very day) that "He shall be able and willing to pull his weight".

The most glaring, unpleasant fact of American Lithuanian life is that the majority of American Lithuanians

are not willing to pull their undoubted heavy weight. The 1970 census estimated 330,977 Lithuanians in the United States, of whom 75,000 were born in Lithuania and nearly 255,000 here. The 1970 membership of the Lithuanian Alliance of America — aptly called the Lithuanian Republic in the United States — was 8,218. It has dwindled since, to 7,107 at the end of 1975.

American Lithuanians are perfectly able to do better! The problem is to make them willing to utilize their undoubted ability. Remember, the historians in the future will judge the present generation of our youth by their Lithuanian souls and not by the length of their hair! Vytautas Širvydas

MININT TRAGIŠKUOSIUS

[Tęsiama iš 1 pusl.]

Seniau apie lietuvių rezistenciją žinojom iš partizanų leidžiamos slaptos spaudos ir partizanų atneštų į Vakarus dokumentų. Dabar tai sužinome iš ok. Lietuvoje slapta leidžiamų dokumentuotų leidinių. Prisiminkime, kaip juose reiškiasi lietuvių rezistencija prieš okupantą Sovietų Sąjungą. Štai iš L. K. B. Kronikos 20-jo numerio.

"Lietuvoje buvo ir bus žmonių, kurie nebus beprotnamių klaidkumos ir Rusijos lagerių šakčio. Juos palaikys krikščioniškasis būties supratimas ir lietuviška pasaulėjauta — sąlygos dvasinei revoliucijai, kuri neišvengiamai įvyks. Gal net ir po mūsų, bet tai įvyks — ir net menkai prisidedami prie pasaulio dvasinio atgimimo, mes pagerbsime atminimą tų žmonių, kurie žuvo degdami begaline meile pasaulio Kūrėjui, Harmonijai ir Tautai!"

Neseniai krašte išleistame 1977.II.16 d. Aušros 5/45 numeryje, straipsnyje apie dr. J. Basanavičių—V. Apyaušris iškelia faktą, kad klastojama Lietuvos istorija ir pamirštami faktai. Ir jis priduria—"Tokio niekšingo ir sąmoningo istorijos klastojimo fone ši kartą mums nuskamba J. Basanavičiaus parinkto Motto žodžiai:

"ŽMONĖS, NEŽINANTIEJI ISTORIJS, YRA VAIKAI." Toliau jis priduria, kad tie žodžiai—"primena pareigą domėtis savo praeitimi, jie primena taip pat, kad ir dabartis nepaprastai panaši į jo laikus, tik dar sunkesnius ir pavojingesnius. Įspėja, kad tautai ir dabar gresia mirtinas pavojus—pavojus žlugti pirmiausia moraliai, pasiekiant alkoholyje, išsiblaškant šeimų pakrikime, sumaterialėjime ir aukštesniųjų idealų praradime, o paskui išnykstant fiziškai, išstipstant svetimųjų masėje.

Primena, kad priešas tas pats, ir metodai dažnai tie patys, bet drange ir padrasina. Mes kovojome ir laimejome! Būkite mūsų verti. Šiandien padarykite tai, ką privalot padaryti! Ar paklusime savo didžiojo tautos patriarko žodžiams," klausia J. Apyaušris, "Ar mokėsime būti ne bejėgiais vaikais, o subrendusiomis asmenybėmis, žinančiomis ko iš mūsų reikalauja istorija?"

Tokiūs, tat; dabar nuotaikos pavergtoje tėvynėje, kaip L. K. B. Kronika ir Aušra rašo. Jos rodo kelius, kaip veikti, kada krašte mūsų broliai ir seserys, gyvendami pavojuose; rezistuoja ir skelbia, kad reikia daryti tai, ko iš mūsų reikalauja gyvenamasis momentas ir padėtis tautos, nesantios sunkų okupacijos jungą.

[Tęsiama 3 pusl.]

Išlaikykime narius SLA eilėse

POVILAS P. DARGIS
Susivienijimo Lietuvių
Amerikoje Prezidentas

Mums visiems rūpi mūsų organizacijos gerovė, klestėjimas ir ateitis. To viso nepadarysime ir nepasieksime tik duokles mokėdami. Reikia dar kai ko ir daugiau.

Visi gerai numanome, kad organizacijos ateitis glūdi jos nariuose, pastoviu jos eilių papildymu—naujomis jėgomis.

Nežiūrint, kad mes turime organizatorius, tačiau kartu turime suprasti, kad vien organizatoriai nepadarys tiek, kiek galėtų nuveikti visi nariai, jei tik jie pasiryžtų prisidėti organizacijai papildyti naujais nariais. Todėl man tenka pakartotinai skatinti narius suteikti Susivienijimui dovaną. . . Na, o ta dovana turėtų būti: kad kiekvienas išrašytų po vieną naują narį. Toks kiekvieno pasiryžimas turi išplaukti iš vidinio įsitikinimo, iš širdies, iš noro padėti savo organizacijai, iš nario pareigos—sąmoningo supratimo.

Dabar kaip tik patogiausias laikas atlikti šią širdies pareigą organizacijai. Specialus vėjus suteikiant 45% nuolaidą, mokant pirmųjų metų (nario) duokles, yra pačios geriausios sąlygos naujam lietuviui išrašyti į Susivienijimą.

Būtų labai naudinga, kad Kuopų susirinkimuose nariai būtų išamninami ir raginami išrašyti į savo Kuopą kiekvienam jei ne daugiau, tai bent po vieną naują narį.

Tokios dovanos iš kiekvieno mūsų laukia visi tie, kuriems rūpi Susivienijimo stiprinimas naujomis jėgomis ir jo ateitis.

New Haven, Conn.

METINĖ GEGUŽINĖ

Paskutinis šio sezono SLA 142 Kuopos susirinkimas įvyko birželio 5 d. Susirinkimą atidarė Kuopos vicepirmininkas Antanas Zimkus. Pirmininkas Jonas Goldapas jau antri metai rimtai serga, tad vicepirmininkas eina jo pareigas.

Sekretorius J. Jakaveckas perskaitė pereitų metų gruodžio mėn. protokolą. Pagal nutarimą kovo mėn. susirinkimas nesudarė kvorumo, dėl to protokolai neskaitytas.

Iš protokolo ir išdininko pranešimų sužinota, kad mūsų Kuopa finansiškai dar gerai stovi, bet, jeigu nebus surasta būdų gauti pajamos, tai finansai gali greit išnykti. Narių mėnesinės duoklės Kuopos užduo mažos, nepadengs jos net Kuopos būtinų išlaidų. Atlyginimo valdybai, nuomos už patalpas susirinkimam ir mirusiem nariam vainikų pirkimo.

Po visų pranešimų prieita prie naujų nutarimų. Nutarta rengti me-

tinę gegužinę socialio pobūvio formoje antrą rugpjūčio sekmadienį—t. y. 14 d., narės Dičkienės sode, 23 Winnett St., Hamden. Gatvė Winnett atsimuša į Putnam Ave., kuri yra tarp Dixwell ir Withney Aves.

Visi vietos ir apylinkės lietuviai maloniai kviečiami atvykti tą sekmadienį tarp 2-3 val. popiet. Įžanga—\$1.00 asmeniui. Moterys gali atsivežti šį tą iš pyragų, o vyrai—ką benorės iš gerimų. Visi turėsime bendras vaišes pavakario ar vakarienės laiku, o paskui bus progos bent porą valandų ramioje vietoje, tarp žalių krūmų, pasikalbėti, pasidalinti savo mintimis apie SLA veiklą.

Baigiant susirinkimą, prisiminta sunkiai sergantis Kuopos pirmininkas Jonas Goldapas ir nutarta jį pasveikinti su Joninēm, paskiriant iš išdo 10 dol. dovaną. Nariai, prijausdami Goldapų šeimai, dar nuo savęs sudėjo 27 dol. Tai tikrai broliškas gestas. J. D.

Boston, Mass.

RADIJO PIKNIKAS RUGPJŪČIO 14

Seniausia lietuviška radijo programa Naujojoje Anglijoje, einanti 44-uosius metus, rengia savo linksmą, metinį pikniką, sekmadienį, rugpjūčio-August 14 d. gražiam lietuviškam Romuvos parke, 71 Claremount Ave., Brockton-Montelloje.

Programoje dalyvaus: Liet. Etnografinis ansamblis, vad. Gitos Kupčinskienės, taipgi Bostono Liet. Tautinių šokių sambūris, vad. Onos Ivaškienės. Be to, dar bus metinis, tradicinis gražuolės "Miss Lithuania of N. E." rinkimas; šokių varžybos prie Mickey Haberek Trio su dovanomis laimėtojams; laimėjimo ir įžangos dovanos, taipgi skaniausi lietuviški piknikiniai valgiai ir draugiškai gerimai.

Komitete išrinkti gražuolė ir geriausias šokėjas dalyvaus: Ona Ivaškienė, Laima Kontautienė, dr. Petras Bizinkauskas, Mykolas

Drunga ir Edmundas Ketvirtis.

Puikios dovanos: kaip automobilis, \$200 vertės gintarinis antkaklis, kelionė lėktuvu iš Bostono į New Yorką ir atgal, ir kitos vertingos dovanos bus leidžiamos laimėjimui.

Susitarkite su giminėmis, draugais, pažįstamais susitikti šiame linksmame metiniame radijo piknike rugpjūčio-August 14, Romuvos parke Brocktone. Kviečia visus.

Steponas ir Valentina Minkai.

WILKES BARRE, PA.

MIRĖ JUOZAS AGURKIS

Birželio 30 mirė ilgametis SLA narys, per ilgus metus buvęs SLA 35 Kp. pirmininkas Juozas Agurkis. Velionis buvo gimęs Suvalkijoje 1895 m. kovo 22 d. Palaidotas amžinam poilsiui Šv. Trejybės kapinėse, Beer Creek, Pa., liepos 4 d.

Nuliūdime liko žmona Rožė ir kiti giminės bei artimieji.

Elizabeth, N. J.

SLA 3-čios Kuopos visuotinio narių susirinkimo 1977 m. kovo 20 d. nutarimu, skelbiama nauja tvarka Kuopos susirinkimams šaukti.

Ateityje susirinkimai bus šaukiami kas trys mėnesiai, t. y. keturis kartus metuose: kovo, birželio, rugsėjo ir gruodžio mėnesiais trejį sekmadienį 12:00 val. dienos Lietuvių Laisvės salėje, 269 Second Street, Elizabeth, N. J.

Dabar artimiausias susirinkimas įvyksta š. m. birželio 19 d., gi du sekantieji—rugsėjo 18 d. ir gruodžio 18 d. Susirinkimuose bus svarstoma ir nagrinėjama organizacijos bei Kuopos reikalai, narių gerbūvio klausimai ir priimami apdraudų mokestiai. Valdyba

HAMILTON, ONT., CANADA

SLA 72-OSIOS KP. VEIKLA

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 72-oji Kuopa Hamiltone jau kelinti metai iš suruoštųjų gegužinių gautojo pelno parėmia tautinę, kultūrinę ir politinę veiklą. Kuopa yra iš Sovietų okupuotos Lietuvos eilės lietuvių patriotų vardų jau įamžinusi. Jų vardais į Kanados Lietuvių Fondą įnešta po \$100. Pirmasis įamžintasis buvo Simas Kudirka, vėliau J. Simokaitis, R. Kalanta, Nijolė Sadūnaitė, o šiais metais bus įamžintas Onos Poškie-nės vardas.

Bendrai SLA 72-oji Kuopa per savo trumpą veiklą yra paskyrusi įvairiems tautiniams reikalams per 2 tūkstančius dolerių. Tai pelnas iš suruoštųjų gegužinių ir dosnių SLA rėmėjų ir narių aukos.

SLA 72-oje Kuopoje yra įvairių pažiūrų narių. Tačiau jei atsirastų Lietuvos okupantui simpatikų ir imtų trukdyti mūsų darbus, tokie nariai nepageidautini.

Sovietų pavergtoje Lietuvoje sesės ir broliai yra tremiami į Sibirą vergų darbams už išsitarimą žodžio apie vykdymą pagrindinių žmogaus teisių, kokios yra numatytos ir Sovietų konstitucijoje. Ona Poškienė yra viena tų, kuri buvo ištremta į Sibirą vergijos darbams ir, atkalėjusi 9 metus, grįžo į okupuotąją Lietuvą, Šiaulių miestą. Nežiūrint 70 metų amžiaus, ji priklauso Lietuvos komitetui žmogaus teisėms ginti.

Šiais metais SLA 72-oji Kuopa įamžins Onos Poškie-nės vardą ir jos vardu į Kanados Lietuvių Fondą įneš \$100.

SLA 72-OSIOS KP. PIKNIKAS LIEPOS 24

Prašome gausiai dalyvauti SLA 72-osios Kuopos gegužinėje liepos 24 d. A. Padolskio sodyboje, Paris, Ontario. J. Šarapickas
SLA 72-os K. pirm.

HAMMOND, IND.

LIETUVIAMS PALANKUS RADIJAS

Hammond, Ind., radijo stotis WJOB Irwin Lewin vadovaujamoje valandoje birž. 13, 14 ir 15 d. informavo apie baisiuosius tremimus Lietuvoje, apie Liet. kat. Bažnyčios kroniką. Buvo perduotos Altos centro informacijos. Tuo pasirūpino Altos Lake apsk. pirm. A. Vinick.

CINCINNATI, OHIO

LIETUVIŲ VEIKLA

Cincinnati lietuvių grupė maža, bet veikli ir vieninga.

Senieji lietuviai, čia gimę ir mokslus baigę, Lietuvos vardui garsinti, dirba drauge su naujais ateiviais, nors ir beveik nebekalbėdami lietuviškai.

Rengiamo susirinkimus kiekviena mėnesį St. Xavier universiteto patalpose, kurias gauname dr. Vyt. Bieliausko užtarimu. Tėvas Petras, lietuvių kilmės, gerai suprantas lietuviškai, to paties universiteto profesorius, atlaiko universiteto koplyčioje pamaldas, kuriose sugeba net pagiedoti lietuviškai. Po to, pavalgo bendrus su lietuviais pusryčius ir aptaria reikalus.

Cincinnati tarptautinėje parodoje sugebėjo laimėti "Mėlynus kaspinėlius," pirmos vietos ženklą, kuri palydi ir pinigine premija. Šiaudinkais dabinta eglutė, gintarai, lietuviška pirkia, moterys ir mergaitės ir net vyrai ir berniukai, pasipuošę tautiniais drabužiais, visada yra parodos pažiba. O ir pakalbėjimas apie Lietuvą neša gražius vaizdus.

Velykose ir Kalėdose renkames drauge pabuvoti. Kalėdos, visada dr. Vyt. ir Danutės Bieliauskų ūkyje, Indiana, o Velykas jau ne pirmą kartą pas Rakecenus. Sugebėjome atšvesti Šv. Kazimierą bendra vakariene, kurioje dr. Bieliauskas pasakojė apie šventojo gyvenimą, o p. Žibas įdomiai pakalbėjo apie Cincinnati lietuvių veiklą. Po to visi ilgokai svečiavosi, prisimindami lietuviškas dainas, senai bedainuotas.

Moterys irgi susirenka pabuvoti drauge, bent kartą per mėnesį ir pasimokyti juostų audimo, siuvinėjimo iš lietuviškų raštų, šiaudinukų dirbimo ir pakalbėti lietuviškai, kas taip būna toms, kurios beveik neturi kitos progos. Renkamės pas Marianną Zimmerman, Danutę Rakecienę, Marytę Fedyk ir kitas. (Marytę Fedyk yra kaip ir šituos reikaluose nerinkta vadovė).

Turim porą naujų šeimų, mūsų visų dideliu džiaugsmu: Budrius iš Chicagos ir Finn iš Clevelando.

Birželio 5 d. gegužinė Bieliauskų ūkyje, užbaigsime veiklos metus iki rudens.

MONTREAL, QUE., CANADA

LIETUVIAI MINISTERIJOJ

Lietuvių delegacija: Lukoševičienė, R. Bulotą ir J. Bernotą lankėsi Quebec provincijos ministerijoje, kur buvo priimti aukštųjų ministerijos pareigūnų ir paties ministro J. Couture. Pusantros valandos pasikalbėjime išdėstyta lietuvių nusistatymas dėl savo kultūros išlaikymo, išjungimo į vietinį gyvenimą ir vyriausybės pagalbos. Patirta, kad finansinė pagalba visuomeninei ir kultūrinei veiklai yra galima. Taipgi sužinota, kad prie imigracijos ministerijos kviestiniu būdu sudarytas patariamasis komitetas, į kurį įeina 15 asmenų—6 prancūzai ir 9 etninių grupių atstovai. Nėra nė vieno baltiečio. Pokalbis buvo mandagiai nuoširdus, bet be angažavimosi iš vienos ar kitos pusės.

TEVYNĖ, 1977 m. birželio-June 30

GERAS MAISTAS — KŪNO IR DANTŲ SVEIKATA

DR. A. J. GUSSENAS

Nūdien gerai žinoma, kad nuo geros mitybos priklauso žmogaus kūno fizinės ir protinės jėgos. Ji apsaugo žmogų ir nuo daugybės įvairių rūšių ligų. Už vis labiausiai gerai balansuota mityba būtina augantiems vaikams, kuomet formuojasi jų kūno kaulai ir dantys. Bet tos geros, balansuotos mitybos negali gauti didžiūma neturtingų šeimų vaikų, kurie, dar neužaugę, jau tampa įvairių rūšių kūno ir dantų ligų aukomis.

Niekur kitur pasaulyje nėra tiek daug augančių vaikų su išpuvusiais dantimis, kaip Amerikoje. Argi neuostabu bus žinoti, kad toje aukso šalyje nūdien neturi dantų net milijonai žmonių! Kodėl taip yra—net sunku ir pasakyti.

Mitybos tyrinėtojai, specialistai konstatuoja, jog to viso priežastis yra minkštas maistas, kuris nuryjamas beveik be kramtymo arba visai mažai apkramtytas. Toks maistas sužaloja skrandį ir gamina įvairių rūšių ligas, kurios vėliau visą virškinimo aparatą sutraiško, o sykiu ir pagreitina žmogaus senatvę.

Antikvinės gadinės atrastos žmonių kaukuolės nerodo jokių dantų puzros žymių, o tie žmonės gyveno prieš keletą tūkstančių metų. Gal tai buvo vien tik dėl to, kad jų kasdieninė mityba susidėjo iš kietesnių ir rupesnių maisto elementų, kurie turėjo būti gerai sukramtyti, kad vidurių organai galėtų suvirškinti. Reikia priminti, kad tie žmonės naudojo daugiau sveiko maisto, kuris nebuvo cheminių nuodų sužalotas. Užtai jie turėjo ne tik sveikus dantis, bet ir jų viso kūno mašinerija buvo geriausiame stovyje.

Nūdien, vaikų dantis tikrinant, dažnai pastebima dantų dėsnų įdegimas, gingivitas ir net pūlių tryškimas. Tokie simptomai matomi ne tik pas augančius vaikus, bet ir pas užaugusius žmones. Visa tas aiškiai rodo, kad jų kasdieninėje mityboje yra apstus vitaminų ir mineralinių druskų trūkumas. Vitaminai ir mineralinės druskos yra vieni būtiniausių mitybos komponentų, nes vien tik jie nustato ir tvarko dantų ir viso kūno sveikatingumą.

Atrodo, jau būtų pats laikas stabtelėti, susikaupę ir rimtai pagalvoti. Vietoje krautuvėje pirkus skardinėse konservuotą maistą su cheminiais nuodais būtų daug geriau ir sveikiau sugrįžti prie daugiau natūralios mitybos, kurioje yra gausus kiekis vitaminų ir mineralinių druskų, būtiniausių ne tik augantiems vaikams, bet ir suaugusiems žmonėms.

GERA MITYBA — KŪNO SVEIKATA

Yra gerai žinoma, jog tam tikrą vitaminų kiekį turi kiekviena maisto rūšis, o daugiausia jų gaunama iš gamtos iš natūralaus maisto. Bėda ta, kad tos maisto dalys nevisuomet būna gerai sunaudojamos kasdieninėje žmogaus mityboje.

Mokslininkai ilgai užtruko iki surado bėri-bėri ligos priežastis. Nūnai mes jau žinome, kad toji ligos priežastis tam tikro vitamino trūkumas mityboje.

Žmogaus organizmui būtina vitaminų kasdien. Įvairių rūšių vitaminai yra labai reikalingi. Tik visų vitaminų normai esant susidaro maisto balansas, ir žmogaus kūno organai atlieka darniai jiems skirtą darbą.

Be to, vitaminų cheminis veikimas yra tamptai susijęs su mineralinių druskų veikimu ir abidvi tos cheminės medžiagos priklauso viena nuo kitos. Be jų žmogaus kūno organizmas negalėtų jam skirtą darbo atlikti. Mineralai žmogaus kūnui būtini ir turi būti kasdien iš maisto su vitaminais gaunami, o labiausiai jų normą turi gauti augantys vaikai.

Vitaminai ir mineralinės druskos kūne veikia kaip saugumo agentai, kelią pastodami nuodams, besiveržiantiems iš maisto arba atsirandantiems viduje dėl blogo virškinimo bei vidurių užkietėjimo. Taipgi yra konstatuojama, jog ir eilė kitų, dar neištirtų, ligų kyla dėl vitaminų stokos maiste, pavyzdžiui, silpna kūno atspara užsikrėtimams, vištakumas, dirgsnių suirimas, nesubrendimas, dantų kortozinizmas ir išpuvimas, dantų dėsnų gingivitas ir pūliavimas, kaulų suminkštėjimas, mažakraujystė, medžiagų apykaita—būdas, kurio gyvosios kūno ląstelės arba audiniai atlieka cheminius veiksmus (reakcijas).

Vitaminai yra gyvybės palikymo pagrindas. Nesvarbu, ar tai būtų žmogus ar žemesnės rūšies gyvūnas, visvien kasdien turi gauti normą vitaminų, nes be jų negalės savo gyvybę palaikyti.

Šie vitaminai būtini žmogaus kasdieninėje mityboje: A, B, C, D ir toliau. Vitaminas A susidaro augaluose ir į gyvulių organizmą patenka per maistą. Vitaminas A apsaugo nuo infekcijos, prisideda prie jaunimo brendimo ir prie bendro sveikatingumo išlaikymo. Be vitamino A būtų negalima turėti stiprių kaulų bei sveikų dantų. Vitamino A yra piene, svieste, kiaušinių tryniuose, žuvų taukuose, salotose, morkose ir špinatuose.

Vitaminas B complex tikrovėje yra šeši paskiri vitaminai, ir jie visi būtini žmogaus kūnui. Jų yra piene, šviežiuose vaisiuose, daržovėse, kruopose, grūduose, žirniuose, riešutuose ir pupelėse, jautienoje, vištienoje, inkstuose ir jagnose. Vitaminas B būtinas kasdien naudoti, nes kūnas nepajėgia jų atsargas sudaryti.

Vitaminas C yra labai svarbus žmogaus sveikatai. Jis apsaugo nuo škorbuto ir dantų dėsnas palaiko sveikame stovyje, jos būna tamptros ir nekraujingos. Vitamino C yra uogose, vaisiuose ir žaliose daržovėse. Daugiausia vitamino C yra apelsinuose ir pomidoruose. Negaudamas pakankamai vitamino C, žmogaus kūnas jaučiasi fiziniai ir protiniai pavargę bei nusilpę. Suaugusiam žmogui būtina kasdien išgerti po vieną stiklinę vaisių sūkos, o augantiems vaikams net po dvi stiklines pomidorų arba apelsinų sūkos.

Vitaminas D yra būtiniausias kūdikiams ir žindančioms motinoms.

Jo yra žuvų taukuose, kiaušinių tryniuose. Netiesioginiai vitaminai D teikia ir saulės spinduliai—labai gerai vasaros metu ilgiau saulėje pasikaitinti. Naudokime daugiau natūralaus maisto, ir iš jo gausime visus vitaminus ir mineralines druskas, kurios yra būtiniausios geros sveikatos palaikymui.

Nėra abejonių, kad maistas yra vienas svarbiausių pagrindų žmogaus gyvybei palaikyti. Bėda su maistu tik ta, kad ji sužaloja cheminiai prezervai ir padaro kenksmingą mitybą. Nūdieninis žmogus, neturėdamas kitos išeities, turi prirasti prie maiste esančių nuodų. Bet užtai jis anksčiau ar vėliau užmoka savo sveikata, o sykiu net ir gyvybę.

Visai nenuostabu, kad dabar tiek daug žmonių serga ir miršta, o vis daugiausia vidurių ligomis, ulceriu, vėžiu, cukralige ir kitomis ligomis. Nuo ulcerių ir vėžio kasmet miršta šimtai tūkstančių. Toks skaičius miršta, o kiek serga? Čia nepriskaitomi įvairūs širdies sutrikimai, kuriuos didžiūmoje sukelia įvairios dantų ligos kaip pas augančius vaikus, taip ir pas užaugusius žmones.

Sveikatos Institutas Washington, D. C., štai ką sako: Amerikos miestuose kasdien įvairiomis ligomis

serga virš 7,000,000 žmonių. Žinoma, ne visi serga ulceriais, vėžiu arba širdies sutrikimais, bet didžiūma jų serga vidurių ligomis, kylančiomis nuo prastos bei užnuodytos mitybos.

Dr. C. Edith Weir, viena žymiausių maisto tyrinėtojų, sako, kad šių dienų mityba yra labai daug cheminių prezervų sužalota ir gamina ligas ne vien tik pas augančius vaikus, bet ir pas naujagimius kūdikius, kurie tūkstančiais miršta, nesulaukę vienerių metų amžiaus. Tie, kurie gyvena, daugelis iš jų turi proto ir kūno defektus.

Dr. Tom Brewer, Contra Costa County Clinic, Richmond, California prižiūrėtojas, sako, kad tūkstančiai Amerikos kūdikių miršta kasmet dėl motinų vartojimo kenksmingų vaistų ir netikusios dietos nėštumo dienoje.

Taipgi jis tvirtina, kad dauguma jaunų motinų, nesilaiko geros mitybos nėštumo dienoje ir taip sužaloja ne tik savo sveikatą, bet ir savo būsimų kūdikių.

Neveltui nūdien įvairios ligos šuoliais žengia pirmyn, o labiausiai jos plinta tarp vargdienių šeimų, kurios minta blogiausiu maistu—atmatomis, nes neišgali gero maisto nusiurkti.

EDWARDSVILLE, PA. PAGERBTAS ANTANAS JONAS AGURKIS

Birželio-June 12 Konefal salėje pagerbtas Antanas Agurkis, SLA Pirmosios Kp. finansų sekretorius, sulaukęs 80-metų amžiaus.

Agurkis gimęs Šnibelio km., Punsko valsčiuje, Dzūkijoje 1897 m. birželio 11 d. Į JAV atvyko 12 metų amžiaus. Į SLA įsirašė 1926 m. gruodžio 12 d. Tuoju buvo išrinktas į valdybą. Ilgus metus buvo pirminku, dabar jau seniai yra finansų sekretorius.

Pagerbimu pasirūpino žmona Elena, Mr. ir Mrs. Everet Agurkis ir jų vaikai John, Mary, Mr. & Mrs. Charles Burkertis ir duktė Barbara, Mr. & Mrs. William Agurkis ir Mrs. Dublin, Mrs. Mary Agurkis ir Silvester Kuosa.

Antanas Jonas Agurkis yra pavyzdys daugeliui lietuvių. Sulaukęs 80 m., dar tęsina Kuopos sekretoriaus pareigas!

Silvestras Kuosa

PRENUMERATA \$10.00 metams ir \$6.00 pusei metų,

KELEIVIS

PUBLISHING COMPANY

TEL. 268-3071
PUBLISHERS OF THE LITHUANIAN WEEKLY SINCE 1905
636 EAST BROADWAY • SOUTH BOSTON, MASS. 02127

TEL. 268-3071

NAUJŲ SKAITYTOJŲ VAJUS

NAUJIENOS tvirtai stovi ir kovoja už Lietuvos ir pavergtų lietuvių laisvę, neidamos ir nesidėdamos į sandėrius su okupantais ar jų igaliojiniais.

KAINUOJA: Chicagoje ir Kanadoje metams — \$30.00, pusei metų — \$16.00, trims mėn. — \$8.50, vienam mėn. \$3.00. Kitose JAV vietose metams — \$26.00, pusei metų — \$14.00, vienam mėn. — 2.50. Užlietuvių — \$31.00 metams. Susipažinimui siunčiama savaitė nemokamai.

Prašoma naudoti žemiau esančią atkarpą.

NAUJIENOS,

1739 So. Halsted St.,
Chicago, Ill. 60608

Siunčiu ..... dol. Naujienų prenumeratai, Jubiliejinio vajaus proga paremdamas lietuvišką spaudą.

Vajaus proga prašau siųsti Naujienas vieną savaitę susipažinimui nemokamai ir be jokių įsipareigojimų.

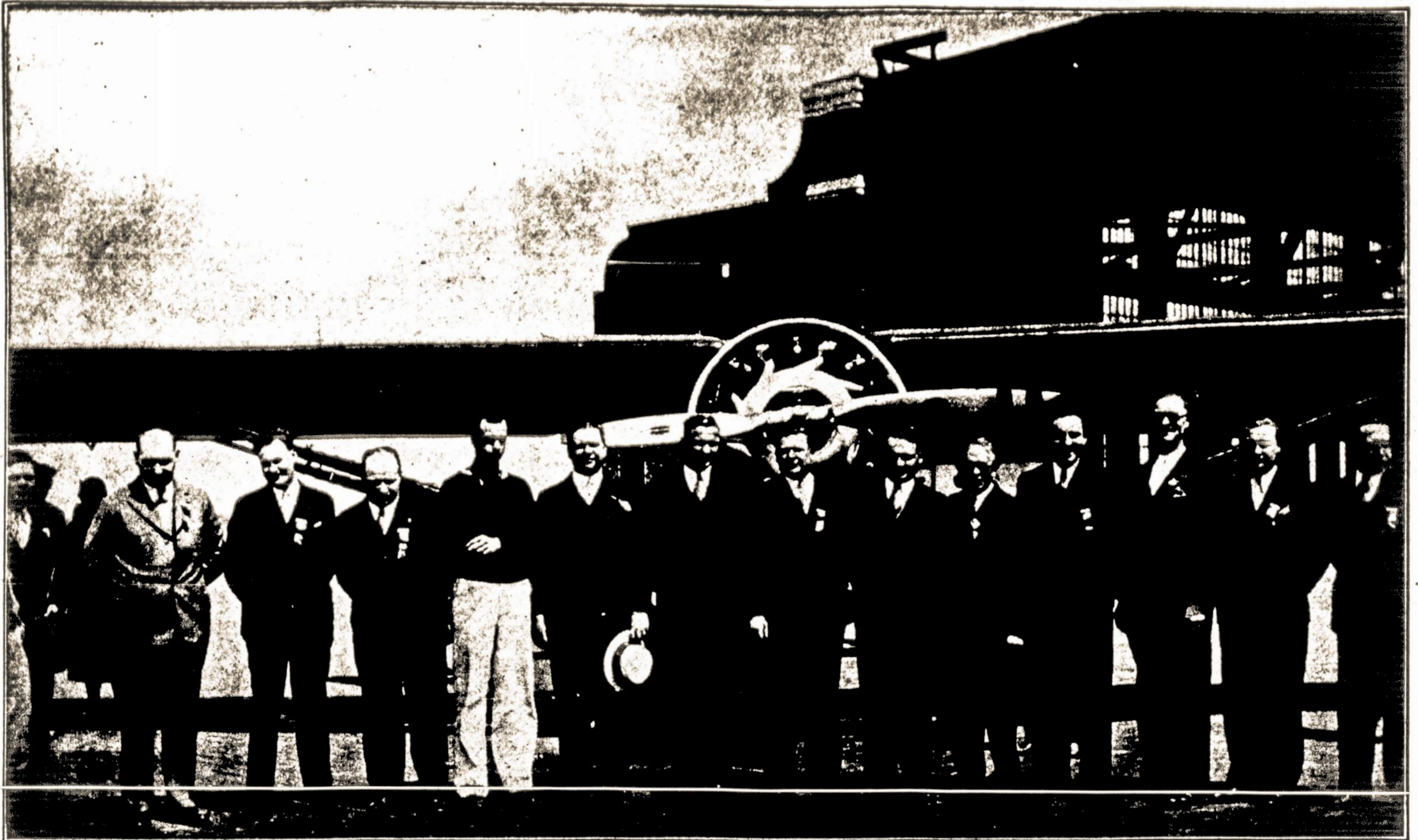
PAVARDE IR VARDAS .....

ADRESAS .....

NEW YORK, N. Y.

Dariaus-Girėno skridimui remti Komitetas New Yorke Floyd Bennett aerodrome prie Lituania lėktuvo, kurio surinktos dalys atstatytos ir dabar Kaune Kultūros buvusiam Karo muziejuje yra pačiame centre. Komiteto nariai buvo ar tebėra beveik visi SLA nariai: Pirmasis iš k. i d. neatpažįstamas, antrasis—SLA Garbės Narys Albinas Trečiokas; toliau Tėvynės redakcinės komisijos narys, SLA 5-osios Apskr. ir 38 Kp. pirmininkas Jonas Valaitis; SLA veikėjas, buvęs Tėvynės korespondentas Vincas Vyšnius [miręs]; Lituania lėktuvo mechanikas Jasulaitis; buvęs veiklus SLA narys Antanas Povilanskas [miręs]; kapitonas Stepas Darius; komiteto pirmininkas Juozas Ginkus, buvęs SLA Skundų

ir Apeliacijų Komisijos narys; leitenantas Stasys Girėnas; Vincas Ambrazevičius, buvęs SLA viceprezidentas, izdo globėjas, Imigrantų ir kitų komisijų veikėjas [miręs]; Juozas Antanavičius, buvęs ir tebesąs Greenpoint Savings Bank pareigūnas; Anicetas B. Strimaitis, buvęs SLA sekretorius, izdo globėjas, laikraštinių, SLA albumo vinječių piešėjas ir SLA albumui paruošti surinkęs medžiagą [miręs]; Juozas Tamas, laikraštinių, buvęs Vienybės, Naujienų linotipininkas, ir Domininkas Klinga, buvęs SLA 250 Maspeth, N. Y. Kp. pirm., SLA seimų delegatas, žurnalistas [miręs]. Dariaus-Girėno Komitetas prisimena prie jų paminklo Brooklyne. Šiomet prisimins liepos 16 d. 3 v. p. p.

PRAŠO INFORMACIJŲ

• Dr. B. Nemickui ir Lietuvių žmogaus teisių komisijai skūbiai reikalingos žinios:

1. Kas ir kada yra prašę leidimo išvažiuoti iš okupuotos Lietuvos arba trėmimo vietų pas kitus savo šeimos narius, gyvenančius laisvuose Vakaruose?

2. Kas ir kada prašė, bet negavo leidimo aplankyti savo artimuosius laisvuose Vakaruose arba atvirkščiai?

Zinias siųsti: VLIKas, 29 West 57 Street, New York, New York 10019.

JAV INFORMACIJA PAGERBS LIETUVOS TEISES

JAV Informacijos tarnybos vardu B. Brown iš Washingtono Amerikos Lietuvių Tarybai parašė laišką, kad ateityje jų įstaiga žemėlapiuose atžymės Baltijos valstybių ribas ir žemėlapiu krašte idės įrašą, kad JAV vyriausybė nepripažįsta Baltijos valstybių inkorporacijos.

Raštas atsųstas ryšium su kun. A. Stašio Amerikos Lietuvių Tarybos vardu pasiųstu protestu, kad JAV informacijos apyskaitiniame leidiny buvo idėtas žemėlapis, kur Baltijos valstijų teritorija įjungta į Sovietų Sąjungą, neatžymint nei Baltijos valstybių ribų, nei vardų, nei jų teisės į laisvę.

LIETUVIŲ KALBA ILLINOIS UNIVERSITETE

Svarstant lietuvių kalbos kurso pratęsimo reikalą Illinois Circle universitete, Chicagoje, Amerikos Lietuvių Tarybos Informacijų tarnyba pasiuntė raštą, motyvuotai įrodantį lietuvių kalbos kurso reikalingumą. Rašte iškeltos prof. J. Reklaitienės geros kvalifikacijos.

BALTUOSIUOSE RŪMUOSE PABALTIEČIŲ KOMITETAS

Bendras Amerikiečių pabaltiečių komitetas pasimatė su Baltųjų Rūmų etniniam reikalams ryšininke Jan Peterson. Pasitarime dalyvavo dr. J. Genys, pavaduodamas dr. K. Bobelį, pirmininkaujant šiam komitetui, M. Kari (estu), G. Meierovics (latvių), J. Bolsteins—ryšiams su visuomene direktorius.

Komiteto nariai priminė svarbą Baltijos valstybių laisvės reikalus iškelti Belgrade.

"NEKADA NEPAMIRŠIM"

Ryšium su Baltijos valstybių okupacijos sukaktimi, sen. Ch. H. Percy, Senate priminė okupaciją, religijos persekiojimą, kolektivizaciją, deportacijas, kolonizaciją. Pasidžiaugė tų tautų atsparumu ir pabrėžė, kad jos vertos nuolatinio nusistebėjimo. "Mes jų niekada nepamiršim,"—kalbėjo senatorius.

TAKSI PAPIGINTI PENSININKAMS

Evanston, Chicagos priemiesčio, taryba patvirtino planą, pagal kurį sulaukė daugiau kaip 60 m. amžiaus neturės mokėt už taksį brangiau kaip \$1.50, nežiūrint į kur tame priemiesty važiuotų. Miestas pensininkams duos kuponus, su kuriais jie gaus papigintą važiavimą taksi, o paskiau miestas tuos kuponus išpirks.

KONGRESMANAS REIKALAUJA, KAD JUNGTINĖS TAUTOS IŠTIRTŲ PADĖTĮ LIETUVOJ

Lietuviams draugingas kongresmanas Frank Annunzio (dem., Ill.), atstovų rūmuose minėdamas didžiųjų trėmimų dienas, iškėlė mintį, jog JAV delegacija turi pareikalauti kad Jungtinės Tautos pravestų investigaciją Baltijos valstybėse, siekiant, kad būtų išvesti iš Baltijos valstybių Sov. Saj. daliniai, jų agentai, jų kolonistai ir būtų gražinti išvežtieji. Baltijos valstybėse turi būti pravestas laisvas plebiscitas, laisvi rinkimai, Jungt. Tautų priežiūroje.

DAUG LIETUVIŲ DRAUGŲ

Ryšium su trėmimų sukaktimi ir ryšium su kongreso rezoliucija, kad Belgrade būtų iškelti Helsinkio susitarimų nesilaikymas ir žmogaus teisių laužymas Baltijos valstybėse, iki 1977 m. birž. 16 d. JAV kongrese kalbėjo 9 senatoriai ir 37 kongresmanai, vis paremdami lietuvių ir kitų pabaltiečių laisvės reikalavimus.

Helsinkio komitetas Washingtone rūpestingai rinko medžiagą apie žmogaus teisių laužymą ir nesilaikymą kitų Helsinkio susitarimo nuostatų. Per 14 posėdžių apklausinėjo 56 liudininkus.

ŠEIMININKĖMS—TO HOUSEWIVES

Šeiminkėms patarimų ir receptų valgiams gaminti skyrtų redaguoti sutiko Janė Bajerčienė. Receptus ir patarimus prašome siųsti jai žemiau paduodamu adresu.

Please send your recipes to:
FOOD EDITOR
Mrs. Janė Bajerčius
871 East 4th St.
So. Boston, Mass. 02127

TĖVYNĖ WILL NOT BE PUBLISHED THE MONTHS OF JULY AND AUGUST

TĖVYNĖ, 1977 m. birželio-June 30